

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

Międzynarodowe czasopismo naukowe

*Jurisprudence
Economic sciences*

*№22(74) 2020
Część 2*

colloquium-journal

ISSN 2520-6990

ISSN 2520-2480

Colloquium-journal №22 (74), 2020

Część 2

(Warszawa, Polska)

Redaktor naczelny - **Paweł Nowak**
Ewa Kowalczyk

Rada naukowa

- **Dorota Dobija** - profesor i rachunkowości i zarządzania na uniwersytecie Koźmińskiego
- **Jemielniak Dariusz** - profesor dyrektor centrum naukowo-badawczego w zakresie organizacji i miejsc pracy, kierownik katedry zarządzania Międzynarodowego w Ku.
- **Mateusz Jabłoński** - politechnika Krakowska im. Tadeusza Kościuszki.
- **Henryka Danuta Stryczewska** – profesor, dziekan wydziału elektrotechniki i informatyki Politechniki Lubelskiej.
- **Bulakh Iryna Valerievna** - profesor nadzwyczajny w katedrze projektowania środowiska architektonicznego, Kijowski narodowy Uniwersytet budownictwa i architektury.
- **Leontiev Rudolf Georgievich** - doktor nauk ekonomicznych, profesor wyższej komisji atestacyjnej, główny naukowiec federalnego centrum badawczego chabarowska, dalekowschodni oddział rosyjskiej akademii nauk
- **Serebrennikova Anna Valerievna** - doktor prawa, profesor wydziału prawa karnego i kryminologii uniwersytetu Moskiewskiego M.V. Lomonosova, Rosja
- **Skopa Vitaliy Aleksandrovich** - doktor nauk historycznych, kierownik katedry filozofii i kulturoznawstwa
- **Pogrebnaya Yana Vsevolodovna** - doktor filologii, profesor nadzwyczajny, stawropolski państwowy Instytut pedagogiczny
- **Fanil Timeryanowicz Kuzbekov** - kandydat nauk historycznych, doktor nauk filologicznych. profesor, wydział Dziennikarstwa, Bashgosuniversitet
- **Kanivets Alexander Vasilievich** - kandydat nauk technicznych, docent wydziału dyscypliny inżynierii ogólnej wydziału inżynierii i technologii państwowej akademii rolniczej w Połtawie
- **Yavorska-Vitkovska Monika** - doktor edukacji, szkoła Kuyavsky-Pomorsk w bidgoszczu, dziekan nauk o filozofii i biologii; doktor edukacji, profesor
- **Chernyak Lev Pavlovich** - doktor nauk technicznych, profesor, katedra technologii chemicznej materiałów kompozytowych narodowy uniwersytet techniczny Ukrainy „Politechnika w Kijowie”
- **Vorona-Slivinskaya Lyubov Grigoryevna** - doktor nauk ekonomicznych, profesor, St. Petersburg University of Management Technologia i ekonomia
- **Voskresenskaya Elena Vladimirovna** doktor prawa, kierownik Katedry Prawa Cywilnego i Ochrony Własności Intelektualnej w dziedzinie techniki, Politechnika im. Piotra Wielkiego w Sankt Petersburgu
- **Tengiz Magradze** - doktor filozofii w dziedzinie energetyki i elektrotechniki, Georgian Technical University, Tbilisi, Gruzja
- **Usta-Azizova Dilnoza Ahrarovna** - kandydat nauk pedagogicznych, profesor nadzwyczajny, Tashkent Pediatric Medical Institute, Uzbekistan

    SlideShare

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

«Colloquium-journal»

Wydrukowano w «Chocimska 24, 00-001 Warszawa, Poland»

E-mail: info@colloquium-journal.org

<http://www.colloquium-journal.org/>

CONTENTS

ECONOMIC SCIENCES

Амонс С.Е., Красняк О.П., СУТЬ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У БУРЯКОЦУКРОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ.....	4
Amons S., Krasniak O. THE EAAENSE OF INTEGRATION AND FEATURES OF ITS MANIFESTATION IN THE BEET-SUGAR SUBCOMPLEX.....	4
Гарбар Ж.В. ПРАКТИКИ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ.....	10
Harbar Zh.V. PRACTICES OF CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UKRAINE	10
Зайнуллина М.Р., Иштирякова Л.Х. ПРОБЛЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ КОМПАНИЯМИ В УСЛОВИЯХ ПОСТИНДУСТРИАЛЬНОГО ОБЩЕСТВА И ЦИФРОВИЗАЦИИ	24
Zainullina M.R., Ishtiryakova L.Kh. PROBLEMS OF COMPANY MANAGEMENT IN THE CONDITIONS OF POST-INDUSTRIAL SOCIETY AND DIGITALIZATION	24
Колесник Т.В. ВПЛИВ РИНКОВИХ МЕХАНІЗМІВ НА ЗБАЛАНСОВАНИЙ РОЗВИТОК СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОЇ ЕКОНОМІКИ	26
Kolesnik T.V. THE INFLUENCE OF MARKET MECHANISMS ON THE BALANCED DEVELOPMENT OF RURAL AREAS IN THE CONDITIONS OF TRANSITIVE ECONOMY	26
Логоша Р. В. МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИНАМІКИ, ОКРЕМИХ ТИПІВ, МОДЕЛЕЙ РИНКУ ТА РИНКОВИХ СТРУКТУР	36
Logosha R.V. METHODOLOGY OF RESEARCH OF DYNAMICS, CERTAIN TYPES, MARKET MODELS AND MARKET STRUCTURES	36
Фурман І.В. НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ В СИСТЕМУ ЕФЕКТИВНОЇ РОБОТИ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ УКРАЇНИ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ ВЛАДИ.....	47
Furman I.V. DIRECTIONS OF INTRODUCTION OF FOREIGN EXPERIENCE INTO THE SYSTEM OF EFFECTIVE WORK OF LOCAL SELF-GOVERNMENT BODIES OF UKRAINE IN THE CONCENTRAL CENTER.....	47

ECONOMIC SCIENCES

УДК 338.43: 633

Амонс С.Е.,

*к.с.-г.н., доцент, доцент кафедри аграрного менеджменту та маркетингу,
Вінницький національний аграрний університет*

Красняк О.П.,

*к.е.н., доцент, доцент кафедри аграрного менеджменту та маркетингу,
Вінницький національний аграрний університет*DOI: [10.24411/2520-6990-2020-12117](https://doi.org/10.24411/2520-6990-2020-12117)

СУТЬ ІНТЕГРАЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇЇ ПРОЯВУ У БУРЯКОЦУКРОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ

Amons S.

*Candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department Associate
Professor of Agricultural Management and Marketing,
Vinnitsia National Agrarian University*

Krasniak O.

*Candidate of Economic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department Associate
Professor of Agricultural Management and Marketing,
Vinnitsia National Agrarian University*

THE EAAENSE OF INTEGRATION AND FEATURES OF ITS MANIFESTATION IN THE BEET-SUGAR SUBCOMPLEX

Анотація

У статті розглянуто різні форми організації міжгосподарських і міжгалузевих зв'язків у цукробуряковому підкомплексі як засобу забезпечення ефективного функціонування та обслуговування його суб'єктів. Окреслено напрями виробничо-господарської діяльності інтегрованої компанії та заходи ефективного розвитку інтегрованих структур ринкового типу.

Abstract

The article considers various forms of organization of inter-farm and inter-branch relations in the sugar beet subcomplex as a means of ensuring the efficient functioning and servicing of its subjects. The directions of production and economic activity of the integrated company and measures of effective development of integrated structures of market type are considered.

Ключові слова: інтеграція, концентрація, інтегровані формування, сировинна зона, цукрові заводи, інтеграційні зв'язки, цукрові буряки, цукор.

Key words: integration, concentration, integrated formations, raw material zone, sugar factories, integration ties, sugar beets, sugar.

Ринкове становлення традиційного українського цукроваріння вимагає пошуку ефективних форм інтеграції сільськогосподарських підприємств, що займаються виробництвом цукрових буряків, з переробними підприємствами; максимального використання сировинної бази і виробничих потужностей; нарощування виробництва готової продукції і, зрештою, рахунку здобуття належних конкурентних переваг на світовому ринку цукру.

Така перспектива можлива за рахунок стабілізації та підвищення конкурентоспроможності аграрного сектора вітчизняної економіки в природно-історичному процесі розвитку продуктивних сил, організаційно-технічних, технологічних і економічних відносин в сільському господарстві і взаємозв'язаних з ним галузях і сферах господарської діяльності [1, с.24].

Сільськогосподарське виробництво завжди було пов'язане з промисловістю, торгівлею та іншими галузями економіки, однак в далекій історії розвитку галузей в умовах економічного відокремлення ці зв'язки здійснювались за допомогою становлення ринку, носили переважно випадковий та стихійний характер. Така відособленість при ускладненні господарських взаємозв'язків та інтенсифі-

кації виробництва стає гальмом ефективного розвитку сільського господарства. Тому об'єктивно складається необхідність поглиблення інтеграційних процесів, формування цілісної господарської системи в аграрній сфері, найбільш адаптованої до умов ринку.

Теоретичною основою розвитку агропромислової інтеграції є об'єктивна закономірність синтезу промислового і сільськогосподарського виробництва, необхідність якої зумовлена розвитком продуктивних сил, прискоренням науково-технічного прогресу, розширенням і зміцненням взаємозв'язків сільського господарства з іншими сферами економіки.

В ринковій економіці провідне місце належить інтеграційним процесам, що сприяють взаємовигідним відносинам товаровиробників з переробними та торговельними підприємствами, обслуговуючими галузями. В економічній науці теоретичні основи того або іншого явища узагальнюють механізм дії економічних законів господарської практики, вони можуть суттєво підвищити ефективність аграрно-промислового виробництва, тому необхідно з'ясувати сутність терміну «інтеграція».

Велика сучасна енциклопедія, укладач А.С. Івченко, трактує поняття «інтеграція», як сторона

процесу розвитку, пов'язана об'єднанням у ціле раніше різномірних частин і елементів. Процеси інтеграції можуть відбуватися в рамках вже сформованої системи (при цьому вони ведуть до підвищення рівня її цілісності та організованості) і при виникненні нової системи з раніше незв'язаних елементів. Окремі частини інтегрованого цілого можуть мати різний ступінь автономії [2, с. 57].

На думку В.Г. Андрійчука значення слова «інтеграція» – організаційне поєднання технологічно пов'язаних між собою, різномірних видів діяльності з притаманними їм функціями з метою виробництва кінцевого продукту і доведення його до споживача, а також досягнення на цій основі вищих економічних результатів [3, с. 554]. Агропромисловою інтеграцією, він трактує, як «...певне організаційне поєднання сільськогосподарського і технологічно пов'язаного з ним промислового виробництва з метою одержання кінцевої продукції із сільськогосподарської сировини і досягнення більшої економічної вигоди завдяки взаємній матеріальній заінтересованості і відповідальності всіх учасників агропромислового виробництва за кінцеві результати господарювання» [4, с. 55].

Науковці [5, с. 102], зазначають, що інтеграція виробництва і переробки сільськогосподарської продукції – це не лише технологічні зв'язки різних галузей, а дія багатьох факторів. А.М. Стерлігова, вважає, що інтеграція – це об'єднання в ціле будь-яких частин або процес взаємного пристосування й співробітництва [6, с. 43].

Результати дослідження свідчать, що інтеграція дає можливість формувати взаємовигідні відносини, що об'єднують зусилля самостійно функціонуючих і окремих компаній, підприємств, організацій, спрямованих на створення єдиної цілісної системи з метою виробництва кінцевого продукту [1, с. 25].

Варто наголосити на тому, що інтеграція в агропромисловому комплексі проявляється не лише в органічному злитті (об'єднанні) промисловості та сільського господарства, сектор її дії значно ширший при цьому: вона однаковою мірою охоплює те-

хніку і технологію, економіку та організацію виробництва, соціальні питання, а їх черговість та пріоритетність залежать від множинних факторів. Однак вирішальним є досягнутий рівень економічного та соціального розвитку як країни в цілому, так і окремих її регіонів.

Водночас, інтеграція може сприяти певному поліпшенню ситуації в інтегрованій галузі, але не є вирішальним фактором ефективного ведення галузі в середовищі ринку. Інтегровані господарські об'єднання можуть ефективно працювати за умови дії оптимальних ринкових цін на сировину і готову продукцію та витрат на них і рівноправних відносин товаровиробників і переробних підприємств.

Науковці в інтеграції виділяють організаційно-економічні види, напрями та форми. [7, с. 179-180]. Види інтеграції розрізняють за ознакою складу її учасників або метою інтегрування. Щодо класифікації організаційно-економічних видів і форм інтеграції, в спеціальній літературі і законодавстві ще не склалося єдиного підходу. Залежно від стадії виробництва кінцевого продукту, на якій функціонує підприємство-інтегратор, в агропромисловій інтеграції виділяють два її види – пряму і зворотню. Пряма інтеграція передбачає, що управлінські рішення з організації виробництва, а часто і виробничо-фінансові функції бере на себе підприємство, яке є складовою технологічного процесу, що охоплює виробництво, переробку і збут кінцевої продукції. Це може бути підприємство, яке виробляє засоби виробництва, або підприємство з матеріально-технічного забезпечення. При зворотній інтеграції її організаторами виступають підприємства, що виробляють сільськогосподарську продукцію.

Напрямок інтеграції визначається внутрішнім змістом інтеграційних процесів, їх предметною стороною [8, с. 169]. Ряд авторів під напрямом агропромислової інтеграції розуміють вибір найбільш прийнятної (з позиції координації зусиль і ресурсів) організаційної форми ведення агропромислового виробництва. Інтеграційний процес може здійснюватись за такими основними напрямками, як: внутрігосподарський, міжгосподарський та міжгалузевий (таблиця 1).

Таблиця 1

Організаційно-економічна класифікація агропромислової інтеграції

Ознаки	Критерій класифікації	Форми
Напрямок	Залежно від організаційної форми ведення агропромислового виробництва	Внутрігосподарська
		Міжгосподарська
		Міжгалузєва
Вид	Залежно від складу учасників інтеграційних відносин	Вертикальна
		– виробнича
		– маркетингова
		– комбінована
		Горизонтальна
		– виробнича
		– фінансово-кредитна
		– освітньо-консультативна
		– соціальна
		Залежно від підприємства-інтегратора
Зворотна		

Особливе значення у цих трьох напрямках агропромислової інтеграції надається певній продуктивній спеціалізації, яка запобігає територіальній розпорошеності, надмірній далечині перевезень продукції та сировини, скорочує час між стадіями проходження сировини і продукту, звужує коло посередників, в результаті чого досягається територіальна спільність сировинної бази, скорочуються втрати продукції при транспортуванні та зберіганні, з мінімальними втратами завантажуються виробничі потужності, зменшуються транспортні витрати, розширюється сфера використання сільськогосподарської праці.

Залежно від складу учасників інтеграційних процесів більшість дослідників розрізняють два види інтеграції — горизонтальну і вертикальну. На думку П.Т. Саблука, вертикальна інтеграція, з одного боку, ніби дещо деформує ринкове середовище, звужуючи можливості і свободу партнерів у поведінці на ринковій арені, тобто виборі напрямів та місць купівлі чи збуту продукції, діє ніби проти традиційних принципів ринку. Проте це компенсується істотним зменшенням ринкового ризику, зростанням гарантій збуту і одержання доходів [7, с. 185].

З переходом до ринкових умов господарювання доцільно виділити виробничий, маркетин-

говий і комплексний напрями вертикальної інтеграції [11, с. 187]. Маркетингова інтеграція має загальногалузеве і міжгалузеве значення, оскільки забезпечує формування елементів ринкової інфраструктури. Провідна роль в ній належить товарним агропромисловим біржам, які відзначаються високою концентрацією попиту та пропозиції і виступають потужним генератором врівноважених ринкових цін [13, с.112].

У бурякоцукровому підкомплексі специфіка маркетингу базується на особливостях його основного продукту – цукру. Як товар, він існує на ринку давно, але його споживчі властивості майже не змінилися. В цілому, як продукт кінцевого споживання, цукор має достатньо вузьке поле зору. Він є більш привабливим як сировина для виробництва цукромістких продуктів, здатний удосконалити і більш повно задовольнити споживчі потреби. Як напрям маркетингової діяльності, бурякоцукровий підкомплекс на ринку цукру характерний як для внутрішнього, так і для зовнішнього ринків, який повинен виходити з принципів маркетингової доцільності і ефективності, у відповідності до яких має бути адаптована існуюча виробничо-збутова структура. В межах виробничої вертикальної інтеграції розрізняють такі організаційно економічні форми: повна, контрактна, акціонерна, кооперативна, партнерська, громадська (рисунк 1).

		<i>Характеристика</i>	<i>Переваги</i>
Форми інтеграції	Повна	Здійснюється на базі засобів виробництва, що належать одному власнику	Організація переробки безпосередньо в господарствах
	Контрактна	Інтеграція юридичних осіб, основним інструментом якої виступає контракт	Висока гнучкість, мобільність, оперативність та самостійність учасників
	Акціонерна	Інтеграція базується на акціонерній формі заснування	Високий рівень здатності акумулювати капітал
	Кооперативна	Базується на створенні кооперативів відповідного профілю: переробних, маркетингових тощо	Надає послуги засновникам та водночас є їх власністю, координує і узгоджує їх діяльність
	Партнерська	За основу має усну домовленість або документальне оформлення	Базується на основі довіри учасників виробничих процесів
	Громадська	Базується на ознаках неформального об'єднання	Громадське сприяння процесам інтеграції

Рис. 1. Форми виробничої вертикальної інтеграції

Джерело: узагальнені дослідження [15, с. 15-19; 16, с. 32-38; 144, с. 72-93]

Повна здійснюється на базі засобів виробництва, що належать одному власнику. Кооперативна базується на створенні кооперативів відповідного профілю: переробних, маркетингових для дрібних власників (асоціації, концерни). Контрактна – це інтеграція юридичних осіб, основним інструментом якої виступає контракт [15, с. 15].

Матеріальною основою в даному випадку виступає технологічне обладнання, потужність якого може бути завантажена повністю тією кількістю сировини, яка виробляється окремим підприємством.

Природною перешкодою масштабів «малої переробки» в умовах ринку є робота великих переробних підприємств: цукрових, олійно-жирових, молочно-переробних заводів, м'ясокомбінатів та інших. Якщо вони усвідомлять нову економічну ситуацію і своє нове становище як потенційних інтеграторів, зможуть запропонувати виробникам сировини взаємовигідне співробітництво, перестануть шукати односторонніх вигод, то збережуть і себе, і аграрні підприємства. В іншому випадку їх чекає банкрутство [16, с. 165].

Вертикальна інтеграція на кооперативних засадах для всіх країн проявляється як загальне явище, проявом господарювання виступає фірма. Контрактна виробнича інтеграція проявляється більш лояльно до учасників інтегрованих формувань, що дає можливість коригування кількості учасників, більшу самостійність, гнучкість, оперативність та мобільність. Інтеграцію на контрактній основі слід вважати найбільш сприятливою для нашої країни.

Однак всі ці види інтеграційного процесу однаковою мірою поширені в реальному житті, тому зв'язки між галузями складаються в них по-різному, оскільки, агропромислова інтеграція потребує чіткого розподілу компетенцій між партнерами за функціональним чи синергійним принципом. Функціональний принцип визначає суть зв'язків між окремими елементами (процесами) системи, кожен з яких виконує функцію, необхідну для досягнення певної мети [19, с. 17].

Синергійний принцип вказує на зв'язок між елементами (ланками) системи з приводу задоволення ідентичних (взаємозалежних і взаємозумовлених) потреб, використання аналогічних чи взаємозамінних ресурсів, комплексного (спільного) використання економічного (виробничого) потенціалу. Для бурякоцукрового виробництва це

має бути виробництво кінцевої продукції для задоволення внутрішньогалузевих потреб при ефективному використанні виробничого потенціалу.

В економіці синергетичний ефект, на думку вчених, пов'язаний з тим, що комбіноване використання кількох взаємоузгоджених стратегій виявляється кориснішим, ніж ізольоване впровадження якоїсь однієї. Такий синергетичний підхід дав можливість більше зазирнути в проблему ефективності того чи іншого виду організації [20, с.35].

Основним завданням інтеграції є необхідність стабілізувати ринкове середовище і підвищити результати господарювання. В умовах ринкової економіки традиційні завдання інтеграції зберігаються, але виникають дуже серйозні завдання щодо стабілізації ринкового середовища шляхом його структуризації. І саме завдяки цьому інтеграція виступає одним із дієвих механізмів реформування всього агропромислового комплексу України.

Слід також зазначити, що, на думку В.Г Андрійчука, агропромислові формування одержують додатковий ефект, що не є складовою синергетичного ефекту, завдяки виробництву і реалізації кінцевої продукції. Це зумовлено тим, що найвищого рівня віддачі авансового капіталу і поточних витрат досягають ті підприємства АПК, які функціонують на завершальній стадії виробничого циклу, здійснюючи виробництво і реалізацію кінцевої продукції [3, с. 557]. А вже кінцева продукція завжди оцінюється вище, ніж сировина, саме завдяки більшій окупності витрат, досягнутій за рахунок споживача.

Інтеграційний процес можна розглядати як зв'язки між галузями, а саме: виробничі, які проявляються об'єднанням виробничих ресурсів або результатів виробничої діяльності переважно в матеріально-речовій формі; організаційно-господарські обмежуються в спільній діяльності в сфері організації та планування виробництва, впровадження прогресивних технологій і методів господарювання, створення певних інтегрованих структур; економічні, які матеріалізуються у вартісних вимірах і поширюються на сферу розподілу-обміну-споживання, охоплюючи кінцеві результати господарювання; соціальні, які пов'язані з організацією спільних акцій та заходів, що забезпечують нормальне функціонування людського фактору (рисунком 2) [1].

Напрямок зв'язків Основні ознаки

Рис. 2. Система зв'язків агропромислової інтеграції в бурякоцукровому підкомплексі

Через систему цих зв'язків промислові та сільськогосподарські підприємства, сервісні організації, інші структурні підрозділи здійснюють певні заходи інтеграційного процесу, який у конкретних умовах регіону чи галузі трансформується у відповідні структури внутрігалузевої, міжгалузевої чи внутрігосподарської агропромислової інтеграції. Що ж стосується бурякоцукрового виробництва, то об'єктивна необхідність інтеграції обумовлена біологічними і виробничими особливостями як буряківництва, так і цукроваріння. Вона відкриває шлях подальшого удосконалення виробничих відносин, сприяє зростанню ефективності виробництва [1, с.26].

За роки реформування аграрного сектора економіки більшість провідних вчених приділяли значну увагу розвитку інтеграції виробництва сільськогосподарської продукції та її промислової переробки. Значна увага приділялась підходам до визначення ефективності інтеграції та шляхів підвищення у бурякоцукровому підкомплексі, проте менше уваги приділялось виробництву конкурентної кінцевої продукції – цукру.

М.Ю. Коденська вважає, що в результаті реформування відносин власності створюється економічна основа для поглиблення та розвитку інтеграційного процесу. Однак активність формування аграрно-промислових структур визначатиметься створенням певних ринкових передумов для їх розвитку удосконаленням нормативно-правової бази реформування відносин власності на землю, засоби виробництва та результати праці; зміцненням матеріально-технічної бази; науково-технічного та інформаційного забезпечення, підготовки висококваліфікованих кадрів [12, с. 70-73].

Очевидність і доцільність формування та розвитку бурякоцукрового підкомплексу в Україні зумовлюється об'єктивною необхідністю поєднання виробництва цукрової сировини та її промислової переробки. Методологічною основою формування

даного підкомплексу є комплексний підхід при врахуванні закономірностей та особливостей розвитку галузей сільськогосподарського виробництва і промислової переробки сільськогосподарської сировини, органічне поєднання яких викликає об'єктивними і суб'єктивними соціально-економічними та організаційно-технологічними факторами.

Серед них є такі, які мають вирішальне значення для розвитку інтеграційних процесів, і другорядні, значно менш впливові на характер спільної виробничої діяльності. До загального економічного інтересу, участі в одержанні високого кінцевого результату об'єктивно спрямовуються зусилля кожної господарської системи через розподіл очікуваних наслідків. Тільки спільна, чітко скоординована на кінцевий результат робота різних за функціональними видами діяльності підприємств і організацій може забезпечити високу економічну ефективність виробництва кінцевого продукту.

Формування відокремлених галузевих підкомплексів, зокрема бурякоцукрового, пов'язане з вирішенням ряду організаційно-технічних і економічних проблем, що впливають із специфіки діяльності. Йдеться про залучення до його складу не тільки бурякозючих підприємств та цукрових заводів, а й підприємств і організацій виробничої та соціальної інфраструктури.

До факторів, що прискорюють розвиток агропромислової інтеграції в бурякоцукровому підкомплексі, відносять: поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва сільськогосподарської продукції, розвиток її промислової переробки, можливості ефективнішого використання новітніх досягнень науково-технічного прогресу, раціональнішого використання природних і виробничих ресурсів, збільшення обсягів виробництва і підвищення якості продукції, підвищення її конкурентоспроможності, отримання підвищення рівня ефективності агропромислового виробництва і прибутковості діяльності всіх його ланок [22, с.66].

Важливим напрямом розвитку інтеграції в бурякоцукровому підкомплексі стало створення спільними зусиллями сільськогосподарських і промислових підприємств матеріально-технічної бази виробництва цукрової сировини. Система матеріально-ресурсного забезпечення розвитку буряківництва – один із визначальних напрямів інтеграційного процесу. Особливого значення тут набувають обґрунтовані підходи регулювання економічних відносин між учасниками інтегрованого виробництва. Методологічною основою розвитку інтеграційних процесів у бурякоцукровому підкомплексі є комплексні підходи щодо всього організаційно-технологічного циклу виробництва цукру.

Отже, з вищезазначеного можна зробити висновки, що інтеграція виробництва сільськогосподарської продукції та її промислової переробки належить до важливих соціально-економічних процесів, спрямованих на розвиток продуктивних сил суспільства, і є важливим чинником підвищення ефективності аграрного сектора економіки. Сутність інтеграції в агропромисловому виробництві полягає в сукупності різноманітних виробничо-економічних і соціально-економічних взаємозв'язків, що об'єднують зусилля окремих розрізнених і самостійно функціонуючих підприємств та організацій аграрного, промислового, інфраструктурного сектора економіки, які спрямовані на створення єдиної цілісної виробничої, економічної та управлінської системи з метою забезпечення раціонального використання природного, трудового, виробничого, інвестиційного потенціалів певної території та підвищення конкурентоспроможності продукції.

В основі розвитку інтеграційних процесів знаходяться економічні інтереси учасників у спільній діяльності. Об'єднанню матеріальних, грошових, трудових ресурсів завжди сприяло нарощування синергетичного ефекту. В бурякоцукровому виробництві це об'єднання інтересів товаровиробників цукрової сировини і промислових підприємств її переробки з метою одержання високого кінцевого результату – збільшення випуску цукру при зменшенні його собівартості.

Список літератури

1. Красняк О.П. Формування інтеграційних процесів в бурякоцукровому підкомплексі / О.П. Красняк, Т.В. Іщенко // Економіка. Фінанси. Право. 2017 №5(2) С. 23-27. <http://efp.in.ua/uk/journal-item/162>
2. Велика сучасна енциклопедія. У 10 т. Т.4. Е-К / уклад. А.С. Івченко. – Харків: Книжний Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2013. – 352 с.
3. Андрійчук В.Г. Економіка аграрних підприємств : підруч. / Андрійчук В. Г. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К.: КНЕУ, 2002. – 624 с.
4. Андрійчук В.Г. Ефективність діяльності аграрних підприємств: теорія, методика, аналіз: монографія.-Вид. 2- ге без змін. – К.: КНЕУ, 2006. – 292 с.
5. Пархомець М.К. Організаційно-економічні засади підвищення ефективності функціонування цукробурякового підкомплексу АПК: монографія / М.К. Пархомець, О.Р. Олійник. – Тернопіль : ТНЕУ, 2013. – 260 с.

6. Стерлигова А.Н. Уровни интеграции управления организацией / А.Н. Стерлигова // Прикладная логистика. – № 11. – 2005. – С. 42–54.

7. Формування та функціонування ринку агропромислової продукції : практ. посіб. / [за ред. П.Т. Саблука]. – К. : ІАЕ, 2000. – 556 с.

8. Імас С.В. Перспективи цукробурякового підкомплексу в Україні // Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку / [за ред. П.Т. Саблука та ін.]. – К.: ІАЕ УААН, 2000. – С. 168–171.

9. Румик І. Інтеграція в цукробуряковому підкомплексі України // Розвиток ринкової економіки на поділлі: здобутки, проблеми, перспективи: Матеріали Всеукраїнської наук-практ. Конференції від 23 жовтня 2003 р., Хмельницький-Волочинськ – Хмельницький, 2003. – С. 40-43.

10. Економіка, організація і планування агропромислового комплексу / [под ред. В.Н. Нелепа]. – К., 1989. – 528 с.

11. Коваленко Ю.С. Розвиток господарських формувань і організація виробництва в аграрній сфері АПК / Коваленко Ю.С. – К.: Українська акад. аграр. наук, Ін-т аграр. економіки, 1999. – 296 с.

12. Коденська М.Ю. Цукробурякове виробництво: стан і деякі аспекти розвитку / М.Ю. Коденська // Вісн. аграр. науки. – 1998. – № 5. – С. 70–73.

13. Саблук П.Т. Економічний інтерес у розвитку аграрного виробництва : монографія / П.Т. Саблук. – К.: ННЦ ІАЕ, 2014. – 356 с.

14. Ринкова трансформація господарства регіону (кластерний підхід) : навч. посіб. / [Заболотний Г.М., Дідик О.М., Захарченко В.І., Ступницький А. М.]. – Вінниця: Видавничий відділ ВДАУ, 2006. – 395 с.

15. Березівський П.С. Організація, прогнозування та планування агропромислового комплексу: навч. посіб. / П.С. Березівський, Н.І. Михалюк ; за ред. П.С. Березівського. – К.: Магнолія Плюс: СПД ФО Піча В. М., 2004. – 443 с.

16. Заєць О.С. Цукрова промисловість в Україні: становлення, розвиток, реструктуризація / Заєць О.С. – К.: Наукова думка, 2001. – 327 с.

17. Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації / С. Сіденко // Міжнародна економічна політика. – 2004. – Т. 1., № 1. – С. 72–93.

19. Ринкова трансформація економіки АПК : кол. моногр. у 4 ч. / за ред. П.Т. Саблука, В.Я. Амбросова, Г.Є. Мазнева. Ч.2. Підвищення ефективності сільськогосподарського виробництва. – К. : ІАЕ. – 2002. – 754 с.

20. Ходаківський Є.І. Авторитаризм, синергетика руйнувань і позитивних змін: наук.-попул. вид. / Ходаківський Є.І., Грабар І.Г., Цал-Цалко Ю.С. – Житомир: 2007. – 2006. – С. 34-38.

21. Саблук П.Т. Міжгалузеві відносини / П.Т. Саблук, С.В. Шолудченко // Агропромисловий комплекс України: стан, тенденції та перспективи розвитку: інформ.-аналіт. зб. Вип. 4. – К.: ІАЕ, 2000. – С. 25–30.

22. Харченко Т.Б. Роль держави у забезпеченні якості продукції українських товаровиробників / Т.Б. Харченко // Економіка АПК. – 2004. – № 1. – С. 64–69.